1.3. Yahudiliğin Ritüelleri, Sembolleri ve Kutsal Mekânları

Günlük, Haftalık ve Yıllık Ritüeller:

- Yahudilikte dinî ritüeller, günlük, haftalık ve yıllık olmak üzere bireysel veya cemaat hâlinde yapılır.

Günlük İbadet

Günlük ritüel, evde bireysel veya mabette cemaat halinde, sabah, öğleden sonra ve güneş battıktan sonra dua etmekten ibarettir.

Günlük ritüellerin temelini "Şema Yisrael" (Dinle İsrail) duası ile Amida oluşturur.

Erkekler, sabah ritüelinde, diğer vakitlerden farklı olarak başlarına ve omuzlara Tallit örterler.

Haftalık İbadet

Şabat (Cumartesi), haftanın en kutsal günüdür. Bu günde Yahudiler hiçbir iş yapmazlar.

Bunun nedeni, Yahudi inancına göre Tanrı'nın dünyayı altı günde yaratmış ve yedinci gün, yani Cumartesi günü dinlenmiş olmasıdır.

Tanrı bu günü Yahudiler için bir dinlenme ve ritüellerini yerine getirme günü ilan etmiştir.

Dinî Bayramlar:

Roş-Haşana

Yahudi takviminde yılbaşıdır. Yahudiler, yılın ilk gününün Tanrı'nın hüküm günü olduğuna ve herkesin kaderinin bu günde belirlendiğine inanırlar.

Yom Kippur

Kefaret günü. Yom Kippur, Yahudilerin en kutsal günüdür. Roş-Haşana'nın ilk gününden başlayıp on gün devam eden tövbenin sonundaki kefaret günüdür.

Simha Tora

Tevrat'ı hatim bayramı. "Tora Sevinci" anlamına gelen Simha Tora, Sukot'un sonunda, sinagogdaki haftalık Tevrat okumalarının bir yıllık döngüsünün tamamlanışının kutlandığı bayramdır.

Fısıh

Hamursuz Bayramı. Mısır'dan çıkışın anısına kutlanır. Yahudi takvimine göre Fısıh 15 Nisan'da başlar ve bir hafta sürer. Bu günlerde mayasız ekmek (matsa) yenir.

Şavuot

Haftalar bayramı. Şavuot, Tevrat'ın Sina'da İsrailoğullarına indirilmesi anısına kutlanır. "Tora Bayramı" da denir.

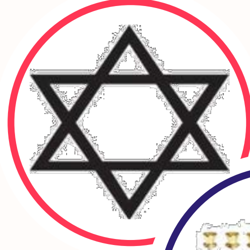
Sukot

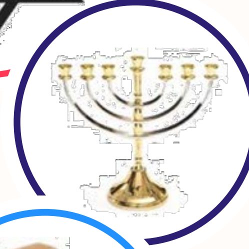
Çardaklar bayramı. İsrailoğullarının Mısır'dan çıktıktan sonra kırk yıl çölde dolaşmalarının anısına kutlanan bir bayramdır.

Bu bayramda geçmişi yâd etmek için çadırlar kurulur ve ağaç dallarıyla süslenir.

Semboller:

Davut Yıldızı (Magen David): Yahudiliğin ve Yahudi kimliğinin sembolü kabul edilir. Davut Yıldızı, Yahudilik simgesi olarak ilk kez Prag Yahudi topluluğu tarafından kullanılmıştır. Günümüzde İsrail Devleti'nin bayrağında bulunur.

Menora: Yedi kollu şamdan. En eski Yahudi sembolüdür. Hz. Musa'nın Sina Dağı'nda gördüğü yanan çalıyı temsil eder.

Mezuza: Evlerin giriş kapısının sağ pervazına yerleştirilen ve içinde Tevrat'tan bölümlerin yazılı olduğu kâğıtların yer aldığı tahta veya metal kutucuktur.

Tallit: Kenarları saçaklı, üzerinde Tevrat'tan bölümler yazılı olan bir dua şalıdır.

Tefilin: Erkeklerin sol kollarına ve alınlarına muska şeklinde bağladıkları, içinde Şema Yisrael duasının yazılı olduğu iki kutucuktan ve bir deri kayıştan ibarettir.

Kippa: Erkeklerin ritüel esnasında ve Tevrat çalışırken başlarına örttükleri küçük takke biçiminde başlık.

Şofar: Roş-Haşana ve Yom Kipur bayramlarında çalınan koç veya keçi boynuzundan yapılmış bir borudur.

Kutsal Mekânlar:

Bet Hamikdaş (Süleyman Mabedi):

Kral Süleyman'ın MÖ 967-960 yıllarında Kudüs'te yaptırdığı mabettir.

Süleyman Mabedi, MÖ 586'da Babililer tarafından tahrip edilmiştir.

MÖ 515'de Pers İmparatorluğu döneminde sürgünden dönem Yahudilerce yeniden inşa edilmiştir.

En son Romalılar tarafından MS 70 yılında ikinci kez yıkılmıştır.

Günümüzde Süleyman Mabedi'nden geriye sadece "batı duvarı" (ağlama duvarı) kalmıştır.

